Q.P. CODE: 3602

Rajiv Gandhi University of Health Sciences, Karnataka

First year BAMS (NCISM) Degree Examination - 02-Aug-2023

ne: Three Hours **Max. Marks: 100**

SANSKRIT AND AYURVED ITIHAS (RS-7) - PAPER -II

Q.P. CODE: 3602

(QP Contains Five Pages)

Your answers should be specific to the questions asked

Draw neat, labeled diagrams wherever necessary

NOTE: MCQ answers must be written in words along with alphabets

NG ESSAYS **4 x 10 = 40 Marks**

अस्ति दाक्षिणात्ये जनपदे पाटलीपुत्रं नाम नगरम्। तत्र मणिभद्रो नाम श्रेष्ठी प्रतिवसति स्म। तस्य च धर्मार्थकाममोक्षकर्माणि कुर्वतो विधिवशाद्धनक्षयः सञ्जातः। ततो विभवक्षयादपमानपरम्परया परं विषादं गतः। अथान्यदा रात्रौ सुप्तश्चिन्तितवान्- अहो धिगियं दरिद्रता। एवं सम्प्रधार्य भूयोऽप्यचिन्तयत् तदहमनशनं कृत्वा प्राणानुत्सृजामि किमनेन नो व्यर्थजीवितव्यसनेन? एवं निश्चयं कृत्वा सुप्तः। अथ तस्य स्वप्ने पद्मनिधिः क्षपणकरूपी दर्शनं दत्वा प्रोवाच- भोः श्रेष्ठिन्! मा त्वं वैराग्यं गच्छ। अहं पद्मनिधिस्तव पूर्वपुरुषोपार्जितः। तदनेनैव रूपेण प्रातस्त्वद्गृहमागमिष्यामि। तत्त्वयाऽहं लगुडप्रहारेण शिरसि ताडनीयः येन कनकमयो भूत्वा अक्षयो भवामि।

परिच्छेदं पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तराणि यथानिर्देशं लिखत-

1. मणिभद्रः कुत्र प्रतिवसति स्म?
2. मणिभद्रस्य धनक्षयः कथं सञ्जातः?
3. क्षपणकः स्वप्ने दर्शनं दत्त्वा किं प्रोवाच?
4. भवामि पदस्य लकार पुरुष वचनं च लिखत।
5. ताडनीयः पदे स्थित प्रत्ययं चित्वा पदस्य अर्थं लिखत।

SDM COLLEGE OF AYURVEDA LIBRARY
KUTHPADY
UDUPI

अधोदत्तानां टिप्पणिर्लिखत-

1. पञ्चमहाभूतानि   2. त्रिगुणम्

A. प्रश्नानां पूर्णवाक्येन उत्तराणि लिखत-

1. मनः पदस्य पर्यायपदानि लिखत ।
2. शरीरम् पदस्य निरुक्तिं लिखत।
3. क्षुधातुरे किं देयम्?
4. स्वस्थलक्षणं किम्?
5. कस्मात् भूतानि जायन्ते?

B. निरुक्ति पर्यायपदानि लिखत-

1. जलम्   2. धृति   3. पित्तम्   4. वातः   5. चक्षुः

अधोदत्तस्य श्लोकस्य पदच्छेदं, विग्रहवाक्यम्, अन्वयः, वाक्यार्थं शास्त्रार्थं च लिखत-

त्यजेत् क्षुधार्ता महिला स्वपुत्रं
खादेत् क्षुधार्ता भुजगी स्वमण्डलम्।
बुभुक्षितः किं न करोति पापं?
क्षीणा नराः निष्करुणा भवन्ति॥

Scanned with OKEN Scanner

Q.P. CODE: 3602

Rajiv Gandhi University of Health Sciences, Karnataka

HORT ESSAYS

8 x 5 = 40 Marks

5. अधोदत्तस्य श्लोकस्य पदच्छेदं लिखित्वा रेखाङ्कितपदानां शब्दरूपाणि धातुरूपाणि च लिखत–

व्यायामजागराध्वस्त्री हास्यभाष्यादि साहसम्।
गर्जं सिंह इवाकर्षन् भजन्नति विनश्यति॥

6. अधोदत्तस्य श्लोकस्य अन्वयम् अर्थं च लिखत–

समदोषः समाग्निश्च समधातु मलक्रियः।
प्रसन्नात्मेन्द्रियमनाः स्वस्थ इत्यभिधीयते॥

SDM COLLEGE OF AYURVEDA LIBRARY
KUTHPADY
UDUPI

. अधोदत्तस्य श्लोकस्य अन्वयम् अर्थं च लिखत–

आहारनिद्राभयमैथुनं च
सामान्यमेतत्पशुभिर्नराणाम्।
ज्ञानं हि तेषामधिको विशेषो
ज्ञानेन हीनाः पशुभिः समानाः॥

प्रयोगं परिवर्तयत–

1. परमऋषिभिः चत्वारि दानानि प्रोक्तानि ।
2. वायुः साधकं हन्ति ।
3. अहम् अहर्निशं वित्तमेव चिन्तयामि ।
4. धनं वस्त्राणि च मया दत्तानि ।
5. त्वया क्षपणकः व्यापादितः ।

अधोदत्तानां टिप्पणिर्लिखत–

प्रकोपः

शब्दस्य निरुक्तिं पर्यायवचनानि लिखत–

शरीरम्

संस्कृतभाषायाम् अनुवदत–

1. Brahman, remembering Ayurveda taught it to Prajapati.
2. Virya is also taken to be two.
3. Charities are many.
4. Hunger is the cause for sinful deeds.
5. One should not have too much greed.

आंग्लभाषायां/प्रादेशिकभाषायां वा अनुवदत–

1. जीर्णभोजिनं व्याधिर्नोपसर्पति ।
2. मनः सत्येन शुद्ध्यति ।
3. तक्रं शक्रस्य दुर्लभम् ।
4. अपरीक्ष्य न कर्तव्यं कर्तव्यं सुपरीक्षितम् ।
5. उदारचरितानां तु वसुधैव कुटुम्बकम् ।

Scanned with OKEN Scanner

Rajiv Gandhi University of Health Sciences, Karnataka

ultiple Choice Questions

20 x 1 = 20 Marks

SDM COLLEGE OF AYURVEDA LIBRARY
KUTHPADY
UDUPI

3. वानप्रस्थाश्रमस्य विवरणं कुत्र दृश्यते?
   - A. संहितायाम्
   - B. ब्राह्मणे
   - C. आरण्यके
   - D. उपनिषदि

कति पुराणानि सन्ति?
   - A. एकम्
   - B. दश
   - C. विंशतिः
   - D. अष्टादश

गृहस्थधर्मसम्बन्धी सूत्रं किम्?
   - A. शुल्बसूत्रे
   - B. गृह्यसूत्रे
   - C. धर्मसूत्रे
   - D. श्रौतसूत्रे

त्रिधातुसिद्धान्तः कस्मिन् वेदे अस्ति?
   - A. ऋग्वेदे
   - B. यजुर्वेदे
   - C. सामवेदे
   - D. अथर्ववेदे

धन्वन्तरि अवतरणं कस्मिन् पुराणे वर्णितम्?
   - A. पद्मपुराणे
   - B. शिवपुराणे
   - C. विष्णुपुराणे
   - D. स्कन्दपुराणे

पुनर्वसु आत्रेयाय आयुर्वेदोपदेशं कः कृतवान्?
   - A. अग्निवेशः
   - B. भारद्वाजः
   - C. इन्द्रः
   - D. भेलः

चरकसंहितायाः कालः कः?
   - A. क्रि.पू.द्वितीयशतकम्
   - B. क्रि.श.द्वितीयशतकम्
   - C. क्रि.पू.चतुर्थशतकम्
   - D. क्रि.पू.पञ्चमशतकम्

Scanned with OKEN Scanner

0. चरकसंहितायां कति अध्यायाः सन्ति?
   A. 130
   B. 125
   C. 120
   D. 200

SDM COLLEGE OF AYURVEDA LIBRARY
KUTHPADY
UDUPI

1. सुश्रुतसंहितायां स्थानमिदं न भवति–
   A. विमानस्थान
   B. सूत्रस्थान
   C. निदानस्थान
   D. शारीरस्थान

. वाग्भटस्य पिता कः?
   A. विष्णुगुप्तः
   B. चन्द्रगुप्तः
   C. सिंहगुप्तः
   D. ब्रह्मगुप्तः

आयुर्वेदस्य कति अङ्गानि सन्ति?
   A. अष्ट
   B. दश
   C. सप्त
   D. एकादश

युनानि (UNANI) पद्धत्याः मूलस्थानः कः?
   A. फ्रान्स्
   B. ग्रीस्
   C. अरब्
   D. भारत

विंशतिशतमानस्य प्रसिद्ध भारतीय युनानि वैद्यः कः?
   A. इब्ने रबन् तबरि
   B. जबीर् बिन् हय्यन्
   C. हकिम् अज्मल् खान्
   D. अक्बर् अर्जानि

शालिहोत्रसंहितायाः अपरं नाम किम्?
   A. मातङ्गलीला
   B. हय आयुर्वेद
   C. हस्ति आयुर्वेद
   D. अश्वचिकित्सा

Scanned with OKEN Scanner

Rajiv Gandhi University of Health Sciences, Karnataka

SDM COLLEGE OF AYURVEDA LIBRARY KUTHPADY UDUPI

7. अशोकेन केन उपाधिना प्रसिद्धः?
   A. शाकानांप्रियः
   B. राजसेवाधुरीणः
   C. देवानांप्रियः
   D. प्रियरञ्जनः

8. कविरज आचार्य गणनाथ सेन् महोदयः कुत्र जन्म लेभे?
   A. उज्जयिनी
   B. मथुरा
   C. राजस्थान
   D. बनारस्

9. प्रसूतितन्त्र इति पुस्तकस्य रचयिता कः?
   A. आचार्य स्वामि लक्ष्मीराम
   B. यामिनी भूषण राय
   C. डा. पि एम् मेहता
   D. भास्कर गोविन्द घाणेकर

10. श्रीलङ्कादेशे कति आयुर्वेदमहाविद्यालयाः सन्ति?
   A. द्वे
   B. त्रीणि
   C. चत्वारि
   D. सप्त

11. चोप्रा समितेः स्थापनं कदा अभवत्?
   A. 19-12-1946
   B. 19-01-1946
   C. 19-09-1946
   D. 19-12-1945

12. सेन्ट्रल् कौन्सिल् आफ़् इन्डियन् मेडिसिन् (CCIM) कदा आरब्धः?
   A. 1987
   B. 1977
   C. 2007
   D. 1967

*****

Scanned with OKEN Scanner